

7 14 7 14 7 14 7

15 30 15 30



OM KRIGET KOMMER

SPF STYRELSEN FÖR
PSYKOLOGISKT
FÖRSVAR

Birger Jarls Torg 5, 111 28 Stockholm, Telefon 08-23 02 60

Vi vill ha fred

Vi vill alla att Sverige ska vara fritt och självständigt och att vi ska ha fred. Därför har vi inte något militärt samarbete med andra länder i fredstid. Om det blir krig ska vi vara neutrala och inte gå med på någondera sidan.

Det är viktigt att andra länder tror på att vi vill och kan vara neutrala. Därför har vi ett bra försvar - ett totalförsvar, som består både av militärt och civilt försvar. Ett sådant försvar måste vara så starkt och effektivt, att det inte lönar sig för andra länder att angripa Sverige. På det sättet skyddar vi oss bäst mot krig.

Sverige arbetar för fred. Vi kan göra det på ett bra sätt, till exempel i Förenta Nationerna (FN), eftersom vi inte har militärt samarbete varken med väst eller öst. Sveriges hjälp till fattiga länder kan också göra världen säkrare.

Om någon angriper Sverige, måste vi försvara oss på alla sätt. Då måste alla som bor i Sverige hjälpa till. Både svenskar och invandrare. Som soldater i det militära försvaret eller genom att ställa upp i det civila försvaret. Eller helt enkelt genom att stanna på jobbet om vi behövs bäst där.

Spar broschyren!

Den här broschyren har Styrelsen för psykologiskt försvar gjort. Här står det vad du och din familj ska göra om kriget kommer.

Viktigt meddelande

7 14 7 14 7 14 7 14 7 14

Larmsignal 7 sekunder + paus 14 sekunder. Larmet slutar efter två minuter.

- Gå in
- Lyssna på radio
- Stäng dörrar, fönster och ventilation

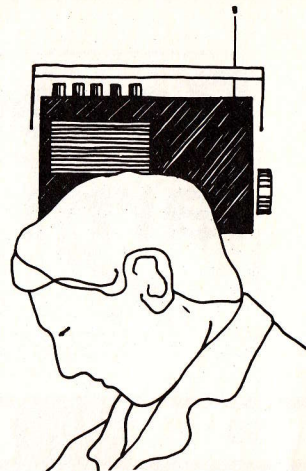
Larmet kan också användas i fred, till exempel om det hänt en olycka med giftig gas.

Stäng alla dörrar, fönster, luftventiler och fläktar så att gas inte kan komma in. Lyssna på radio. Det kommer viktig information om vad som hänt och vad du ska göra. Information kan också komma i TV och text-TV.

Larmet provas fyra gånger om året i fredstid.



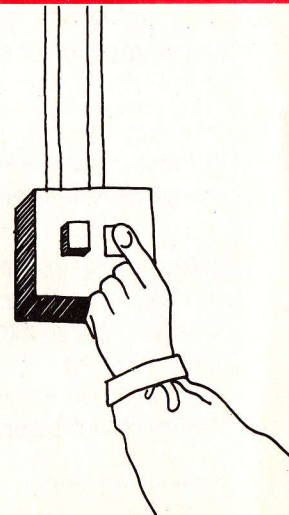
Gå in



Lyssna på radio



Stäng fönstren



Stäng ventilation 3

Beredskaps- larm

30

15

30

15

30

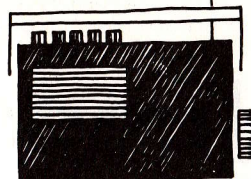
Larmsignal 30 sekunder + paus 15 sekunder.
Larmet slutar efter 5 minuter.

Beredskapslarm = nu kan det bli krig. Hela totalförsvaret ska göras klart för krig.

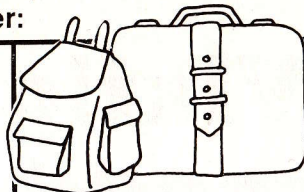
Beredskapslarm = allmän mobilisering. Om du har militär eller civil krigsplacering ska du genast till din inställelseplats. Det är den plats som står på din krigsplaceringsorder.

Radio, TV och tidningar ger också information om larmet.

Vid beredskapslarm gäller:



Lyssna på radio - du får viktig information



Ordna så att du kan lämna din bostadsort fort, om det blir farligt där



Har du en krigsplacering? Åk till den plats som står på ordern!



Ring inte timmarna efter larmet. Myndigheterna behöver telefonlinjerna

Det kan bli flyglarm. Ta reda på var det finns skyddsrum eller någon annan skyddad plats



Hjälp till att göra i ordning skyddsrummet!

Flyglarm

Korta larmsignaler i en minut.

Det kan komma anfall med flygplan eller robotar. Skynda dig till skyddsrum eller annat skydd!

Larmet kan också betyda: radioaktivt nedfall eller anfall med gas eller smittämnen. Även då måste du skynda dig till skyddsrummet.

Du måste vara beredd att stanna i skyddsrummet lång tid: från några timmar till några dagar.

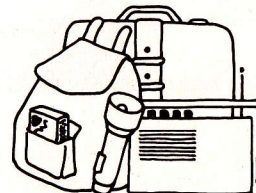
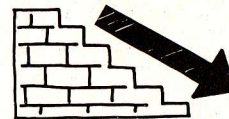
Radion kan också ge information om flyglarm.

Vid flyglarm gäller:

Skynda dig till skyddsrummet...



... eller till någon annan skyddad plats, tex i källaren. Till bottenvåningen om det inte finns någon bättre plats



Ta med batteriradio och andra saker som du behöver (packa i förväg)



Hjälp den som har svårt att gå själv till ert skydd



Stanna i skydd tills du hör signalen "faran över" eller tills du på annat sätt får veta att du kan lämna skyddet

Flyglarm

Korta larmsignaler i en minut.

Det kan komma anfall med flygplan eller robotar. Skynda dig till skyddsrum eller annat skydd!

Larmet kan också betyda: radioaktivt nedfall eller anfall med gas eller smittämnen. Även då måste du skynda dig till skyddsrummet.

Du måste vara beredd att stanna i skyddsrummet lång tid: från några timmar till några dagar.

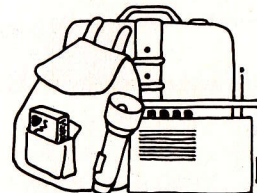
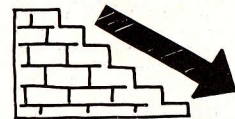
Radion kan också ge information om flyglarm.

Vid flyglarm gäller:

Skynda dig till skyddsrummet...



... eller till någon annan skyddad plats, t ex i källaren. Till bottenvåningen om det inte finns någon bättre plats



Ta med batteriradio och andra saker som du behöver (packa i förväg)



Hjälp den som har svårt att gå själv till ert skydd



Stanna i skydd tills du hör signalen "faran över" eller tills du på annat sätt får veta att du kan lämna skyddet

Faran över

En lång signal. Den slutar efter 30-40 sekunder.

Signalen betyder att det inte är farligt längre.

Du ska komma fram ur skyddet och hjälpa till i räddningsarbetet. Sedan kan du fortsätta med ditt vanliga arbete.



Hjälp personer som
är skadade eller in-
stängda



Försök släcka brand



Gör det som rädd-
ningstjänsten säger!



Ring inte timmarna
efter signalen

Om det inte finns larm

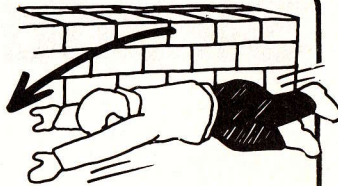
På många platser finns inte larm-system. Där måste man varna med högtalar-bilar och kyrkklockor eller på annat sätt. Det kan också komma larm i radion.

Anfall utan larm

Ett anfall kan komma utan larm. Anfallet kan komma så fort att man inte hinner larma. Larmet kan också vara trasigt.

Gör så här, om du inte kan komma till skyddsrum:

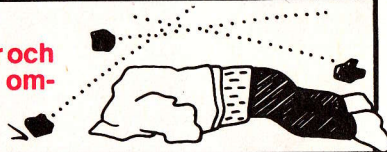
Ligg ner genast, till exempel i en port, i en grop, vid en mur eller vägg, som ger lite skydd. Är du inne, ligg ner bakom något som ger skydd



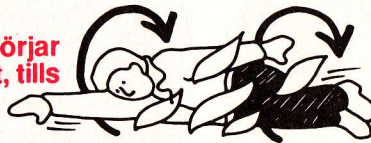
Skydda huvud, händer och annan naken hud



Ligg kvar tills stenar och annat slutat flyga omkring dig



Om dina kläder börjar brinna, rulla dig runt, tills det slutar brinna



Ta på dig skyddsmasken, om det är fara för gas



Gå till ett bättre skydd, så fort du kan



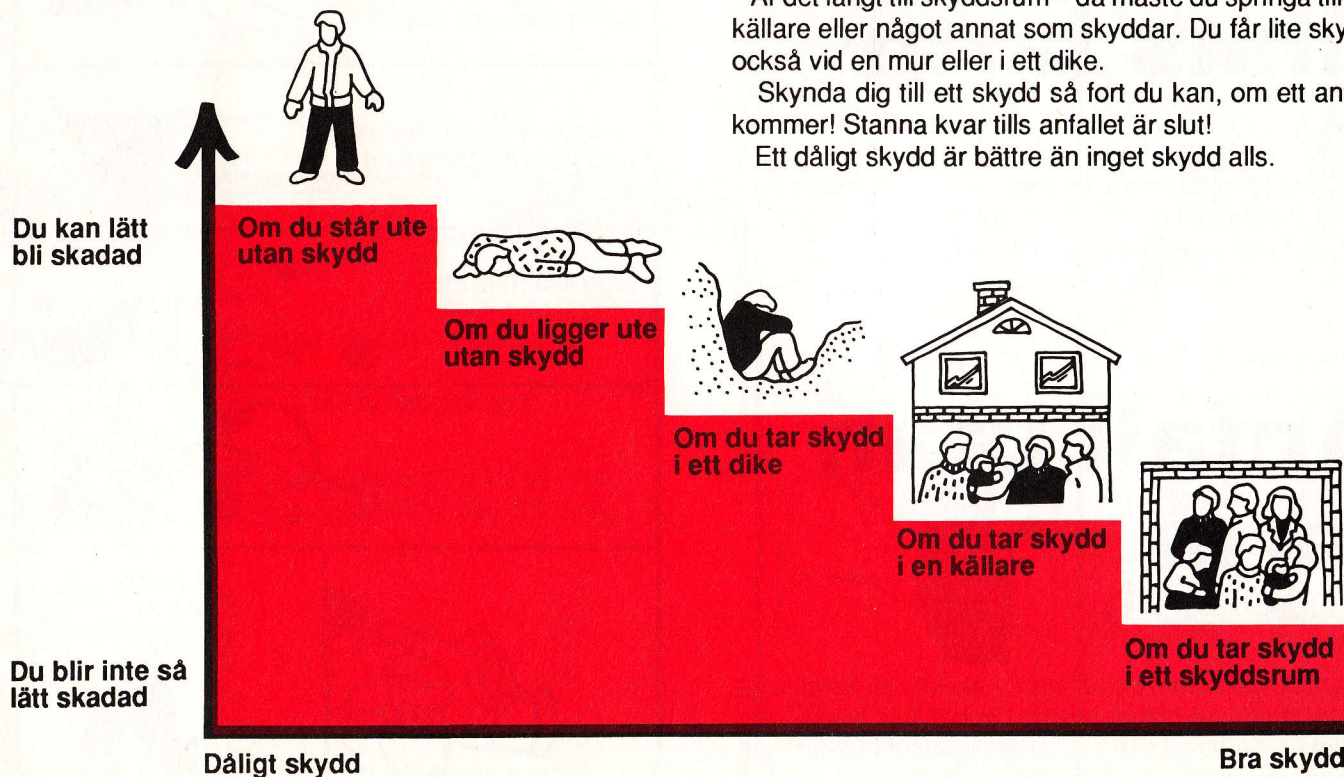
Skyddsrum

Du får det bästa skyddet mot olika sorters vapen i ett skyddsrum. Det skyddar mot brand, ras, tryck, splitter och explosioner. Det skyddar också mot radioaktivitet och mot giftiga ämnen i luften, till exempel gas.

Är det långt till skyddsrum – då måste du springa till en källare eller något annat som skyddar. Du får lite skydd också vid en mur eller i ett dike.

Skynda dig till ett skydd så fort du kan, om ett anfall kommer! Stanna kvar tills anfalllet är slut!

Ett dåligt skydd är bättre än inget skydd alls.





Du måste veta: Var är närmaste skydd. Hur kommer jag dit fort?



Hjälp till att göra i ordning skyddsrummet i huset. Husägaren måste ordna skyddsrummet inom 48 timmar. Räddningstjänsten och hemskyddet visar hur man ska göra det



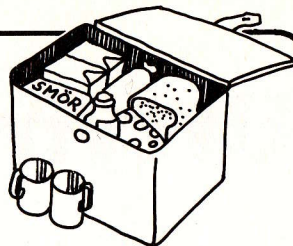
Du kan minska risken för att eld sprids. Ta bort saker kring huset som lätt börjar brinna. Stäng persiennerna. Ta bort saker som står i fönstret. Fyll badkaret med vatten



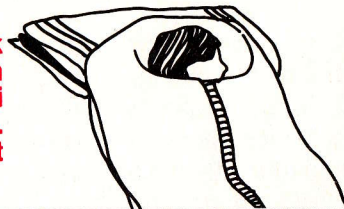
Finns det inte skyddsrum i huset, gör så här: Förstärk källarens tak. Lägg jord utanför källarfönstren. Sätt skivor (trä, masonit) på insidan av fönstren



Packa mat och något att dricka, för att ta med till skyddsrummet. Tänk på att du kanske måste stanna där några dagar. Ta också med skyddsmasken, om du har någon



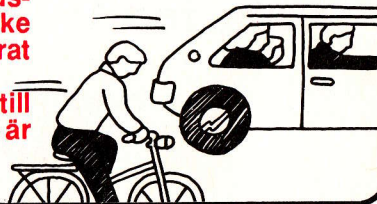
Ta med dig filt, sovsäck och batteriradio. Men tänk på att det kan bli trångt i skyddsrummet. Släpa inte dit något onödigt



Du får inte ha med hund, katt eller andra djur till skyddsrummet. Många människor blir sjuka av djur



Har du långt till skyddsrum? Då kan du kanske flytta till någon kamrat som har skyddsrum. Eller du kan resa till någon plats som inte är så farlig



Utrymning

Omdet blir strider på en plats, måste de civila som bor där åka bort därifrån (utrymma).

På många platser räcker inte skyddsrummen för alla som bor där. Om man tror att en sådan plats snart kommer att bombas, måste de som inte får plats i skyddsrummen utrymma. De får åka till platser där det finns bättre skydd eller där risken för anfall är mindre.

Information om utrymning kommer i radio, TV, dagstidningar och på anslag. Hemskyddet och räddningstjänsten talar om vart du ska gå.

Vill du fråga om utrymning så tala med hemskyddet eller kommunens räddningstjänst.

Har du bil och kan ordna någon annan plats att bo på? Då ska du åka dit – om du inte får annan information



Har du bil men ingen annan plats att bo på? Då ska du åka till den plats som myndigheterna visar



Gå till närmaste utrymningsstation om du inte kan ordna resan själv. Då får du hjälp att resa till annan plats



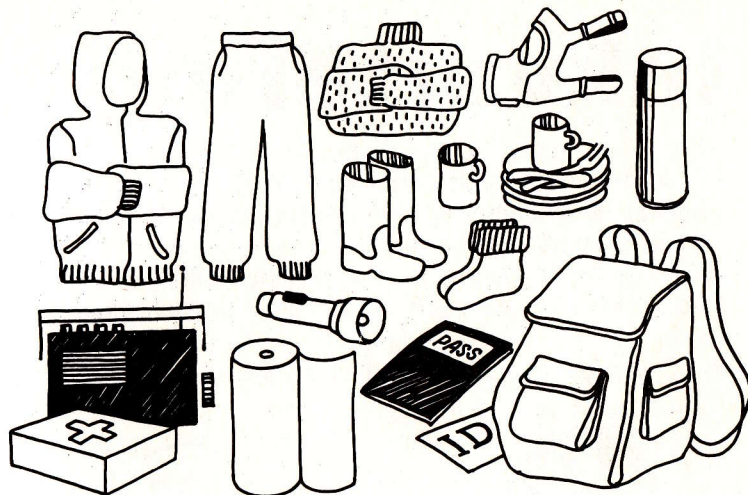
Kan du inte gå själv – kontakta utrymningsstationen och hemskyddet eller kommunen!



Ta med det här!

Ta med de här sakerna, om du måste utrymma:

- Mat och något att dricka för några dagar
- Kniv, gaffel, sked, kopp, tallrik, termos
- Ficklampa, stearinljus, tändstickor
- Batteri-radio (kontrollera batterierna!)
- Varma kläder
- Regnkläder och stövlar
- Sovsäck eller filt, liggunderlag
- Tvål, tandborste, handduk, toalettpapper, desinfektionsmedel, några plastpåsar
- Skyddsmask (gasmask)
- Pengar, ID-kort, pass, förmånsbevis, försäkringsbesked, ransoneringskort
- Penna och papper
- Kortlek, spel, docka eller nalle för barnen
- Mediciner som du behöver



Det är bra att ta fram de här sakerna redan tidigare. Ta bara med det som du själv kan bära. Packa gärna i ryggsäck. Familjen ska vara tillsammans, inte gå i olika grupper!

När du lämnar bostaden

- Ta bort gardiner. Dra ner persienner
- Fyll badkaret med vatten

Inkvartering

När du kommer till den nya platsen, får du inkvartering (bostad) hemma hos någon annan. Om du behöver mycket hjälp, får du bo i internat.

Kommunen dit du kommer ska hjälpa dig med mat och kläder. Du kan få pengar (krigshjälp), om det behövs.

- Skicka din nya adress till dina släktingar



Skyddsmask (för vuxna och ungdomar)

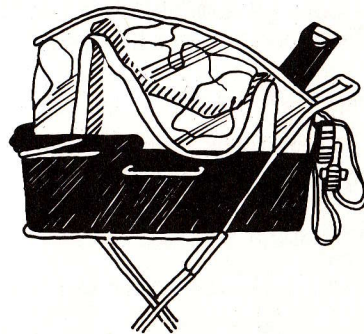


Skyddsjacka (för barn)

Andnings- skydd

Om det blir krig kommer andningsskydd att delas ut på sådana platser, där de kan behövas mest. Andningsskydd skyddar oss från att andas in giftiga ämnen i luften. De skyddar också mot stänk av giftiga ämnen.

Vuxna och ungdomar får skyddsmask (gasmask). Mindre barn får skyddsjacka. För spädbarn (baby) finns en barnskyddsväska med filter, som kan bäras eller läggas i barnvagn. Andningsskydd delas ut av hemskyddet (se sid 24) eller räddningstjänsten.



Barnskyddsväska (för baby)

Kärnvapen, biologiska och kemiska vapen

Kärnvapen och biologiska och kemiska vapen är fruktansvärda. Kärnvapen (atombomber) har använts en enda gång i krig (mot två städer i Japan). Biologiska och kemiska vapen (smittsamma och giftiga ämnen) är förbjudna. Det blir starka protester om någon använder till exempel gas. Sverige har inte sådana vapen. Därför tror vi inte att någon börjar att använda sådana vapen mot oss. Men om det skulle hända, så måste vi veta hur vi kan skydda oss.

Kärnvapen

Kärnvapen skadar mycket mer än andra vapen. Hur mycket som skadas beror på hur stor bomben är och var den exploderar. Det finns små kärnvapen där verkan börjar minska redan efter några hundra meter. Stora kärnvapen (vätebomber) kan förstöra hela storstadsområden.

När kärnvapen exploderar kommer en mycket stark ljusblixt, som gör att man inte kan se på ett tag. Samtidigt kommer stark värme, som gör att hus och annat börjar brinna. Man kan få brännskador. Efter några sekunder kommer en tryckvåg, som trycker sönder hus. Allt löst blåser bort.

Vid explosionen bildas radioaktiva ämnen. Sand och jord blåser upp som ett moln, som ser ut som en stor svamp. De radioaktiva ämnena fastnar på sanden och jorden. En del faller ner snabbt på explosionsplatsen. Andra följer med vinden och faller ner efter 10–15 minuter. Några faller ner först efter flera timmar. Det kan bli radioaktivt nedfall flera mil från explosionspunkten.

Farlig strålning

Man kan bli sjuk både av den strålning som kommer direkt från explosionen och den strålning som kommer från nedfallet. Den går genom kläder och tunna husväggar. Tjocka väggar skyddar bäst.

Strax efter explosionen är strålningen från nedfallet starkast. Då ger den mest skador. Den minskar fort de första dagarna.

En person som får mycket strålning, blir strålsjuk och kan dö inom några veckor. Andra kan bli sjuka i cancer flera år senare.

Skyddsrum är bäst

Man kan klara sig om man inte är för nära explosionen. Skyddsrum ger bäst skydd. En källare kan också ge ganska bra skydd. Ett vanligt hus ger bäst skydd mitt i huset. Ju tjockare väggar, desto bättre skydd.

Skyddsrummet skyddar på flera olika sätt. Det skyddar mot ljusblixten, värmen och tryckvågen. Det skyddar mot den strålning som kommer direkt från explosionen. Sedan skyddar det mot det nedfall som kommer efteråt. Luften i ett skyddsrum kommer genom ett filter, som tar bort det radioaktiva dammet.

Men du måste stanna kvar i skyddsrummet tills strålningen från nedfallet minskat tillräckligt. Lyssna på radion!

Ta på skyddsmask (gasmask) när du lämnar skyddsrummet för att inte andas in radioaktivt damm.

Om du plötsligt ser en jätteblix
 när du är ute – kasta dig
 genast ner på marken! Skyd-
 da ansikte och annan naken
 hud! Leta inte efter bättre skydd
 innan tryckvågen och storm-
 vinden är slut

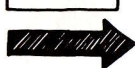


Signalen flyglarm varnar
 också för kärnvapen och ra-
 dioaktivt nedfall. Lyssna
 också på radio och TV.



I ett rum kan du bli skadad av splitter, till exempel glasbitar

Om du är långt borta från explosionen, ska du ändå söka skydd för det radioaktiva nedfallet. Spring till skyddsrum, om du hinner dit på 5 minuter. Du måste i alla fall försöka komma in någonstans



Måste du ut där det finns radioaktivt nedfall – var ute så kort tid som möjligt. Kläder skyddar inte mot strålning. Akta dig för att få stoft (damm, nedfall) direkt på huden. Ta på skyddsmasken



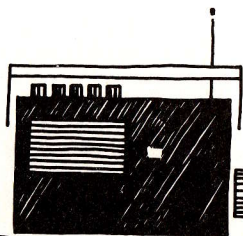
Tror du att du har radioaktivt stoft på dig – ta av ytterkläder och skor när du är under tak – men innan du går in i skyddsrum eller annat rum. Tvätta ansiktet och andra delar av kroppen som har stoft på sig. Kasta bort tvättvattnet



Tror du att det finns radioaktivt stoft på tallrikar, kastruller, matpaket etc – då kan du diska eller tvätta bort stoffet, eller ta bort omslaget. Skala eller skölj all mat som inte ligger i något skydd, om du ska äta den. Det gäller till exempel grönsaker och frukt från en plats, där det finns radioaktivt stoft



Du kan äta och dricka det som inte har radioaktivt stoft på sig, till exempel mat i täta paket och burkar eller i täta skåp. Använd bara kranvatten eller vatten från stängda flaskor eller brunnar med lock

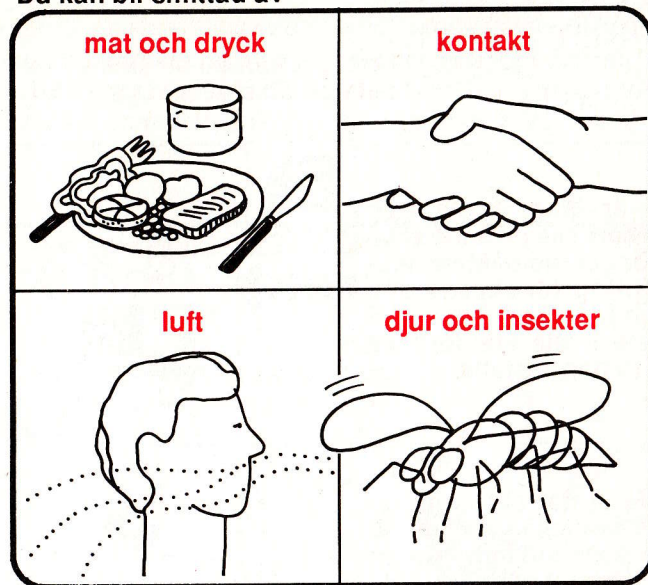


Lyssna på radio! Du får veta vad du ska göra och hur länge du måste stanna inne

Biologiska vapen (smitta)

Bakterier eller virus (smittämnen) kan användas som biologiska vapen för att göra människor sjuka. Enligt folkrätten får ingen använda smittämnen som vapen. Men den som börjar krig kanske inte bryr sig om det. Redan innan kriget börjar kan han sprida smittämnen i luften, vattnet och maten för att skada människor, djur och växter.

Du kan bli smittad av



Så skyddar du dig

Tvätta dig noga, särskilt händerna! Det är särskilt viktigt när du ska laga mat.

Att sitta i skyddsrum ger skydd mot smittämnen i luften. Skyddsrummet har luftfilter som tar bort farliga ämnen. Ute skyddas du bäst av skyddsmask (gasmask).

SKYDDSÅTGÄRDER:

Tvätta händerna noga med tvål och vatten, särskilt före maten och efter toalettbesök



Har du eller din familj en sjukdom som smittar – tvätta händerna med desinfektionsmedel



Tvätta alltid händerna, innan du lagar mat



Tror du att maten är smittad – koka den! Att steka eller grilla dödar inte alltid smittan



Koka allt vatten som du ska ha till mat, disk och sköljning. Koka i minst 10 minuter



Kontrollera att också dina djur får rent vatten att dricka



Signalen flyglarm varnar också för biologiska vapen. Du får veta mera genom radio, TV och anslag.

Kemiska vapen (gas)

Giftiga gaser och andra kemiska ämnen kan användas som vapen för att skada människor, djur och växter. De kan spridas genom luften eller vattnet.

Sådana gifter brukar vara farligast inom några kilometer från platsen, där man släpper ut dem. Men giftig gas kan blåsa 100 kilometer från platsen.

Nervgaserna är de farligaste. De luktar inte. Man märker dem först när man är skadad.

Andra gaser märker man, därför att de luktar eller ser ut som oljedroppar på vattnet eller marken.

Skador av nervgaser kommer genast eller efter några minuter. Man börjar se dåligt, har svårt att andas och känner tryck över bröstet.

Andra kemiska ämnen ger skador efter 5–10 timmar. Man får blåsor på huden och skador i ögon och lungor.

Så skyddar du dig

Du skyddar dig bäst i skyddsrum med luftfilter, som gör luften ren.

Skyddsmask (gasmask) skyddar ansiktet och lungorna. Kläder skyddar huden, men bara kort tid. Regnkläder och handskar skyddar lite bättre än andra kläder.

Har du inte skyddsrum, skyddsmask eller annat andningsskydd – gå in, stäng fönster, dörrar och ventiler och täta dem. Källare ger mer skydd än vanliga rum.

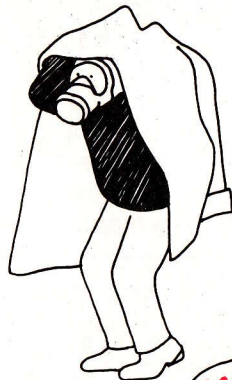
Signalen flyglarm varnar också för kemiska vapen. Du får veta mer genom radio och TV.

**TROR DU ATT DET FINNS GIFTIGA ÄMNEN I
LUFTEN – GÖR SÅ HÄR:**

Ta genast på dig skyddsmasken

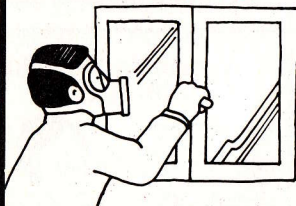


Är du ute – sätt fort något på halsen och huvudet, ta på handskar eller stoppa händerna i fickorna



FARAN ÖVER!

Gå in fort – skyddsrum är bäst. Stäng dörrar, fönster och ventiler. Lämna ytterkläderna och skorna utanför



Ha skyddsmasken på, tills du får veta att det inte är farligt längre. Du kan ta av den när du kommer till gastätt skyddsrum. Lyssna på radio!



**HAR DU FÅTT DROPPAR AV GIFTIGA ÄMNEN
PÅ DIG – GÖR SÅ HÄR:**

Sätt på dig skyddsmasken fort. Torka bort droppar på naken hud. Kasta bort trasan som du torkade med



Skynda dig in någonstans så fort du kan. Ta inte av dig skyddsmasken



Innan du går in i ett skydd – ta av dig de kläder som har giftiga ämnen på sig



Torka av huden och förstör eller kasta trasan. Tvätta dig med tvål och vatten. Håll bort tvättvattnet



Rör inte saker som har giftiga ämnen på sig

DET ÄR FARLIGT!

Ha kvar skyddsmasken på dig. När du får veta att faran är över kan du ta av den. Lyssna på radio!



Pliktlagar för alla

Alla som bor i Sverige är med i totalförsvaret.

Män mellan 18 och 47 år har *värnplikt*. De måste ställa upp som soldater. Både män och kvinnor mellan 16 och 65 år har *civildöforsvarsplikt*. Det betyder att de måste ställa upp i räddningstjänsten om de blir kallade.

Om det behövs kan regeringen bestämma om *tjänsteplikt* för alla mellan 16 och 70 år.

Invandrare, som inte är svenska medborgare, har inte värnplikt eller civildöforsvarsplikt. Men tjänstepliktslagarna gäller också för invandrarna. Om de vill får de också vara med i företagens verkskydd eller bli hemskyddsombud (se sid 24).

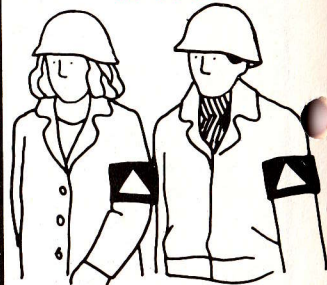
En del män som blivit befriade från värnplikt får *vapenfri tjänsteplikt* istället. De blir krigsplacerade i det civila försvaret.

Värnplikt 18–47 år



Svenska medborgare

Civildöforsvarsplikt
16–65 år



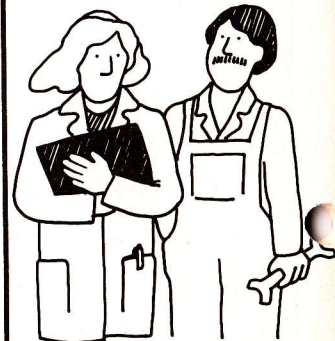
Svenska medborgare

Tjänsteplikt för
sjukvårdspersonal
16–70 år



Även invandrare

Allmän tjänsteplikt
16–70 år



Även invandrare

Mobilisering

Om det är fara för krig, kallas värnpliktiga in (mobiliseras). De som är med i räddningstjänsten blir också inkallade. Det får de veta genom radio och TV, på sina arbetsplatser, med post eller genom beredskapslarm.

Inkallelse

Om du är *krigsplacerad* i försvaret eller räddningstjänsten och blir inkallad, måste du så fort som möjligt åka till den plats, som står på din order. Du får använda ordern från försvaret eller räddningstjänsten som biljett.

Om du får ett *fältpostnummer*, ska du tala om det för din familj. Det är din postadress när du är inkallad.

Om du inte kan komma fram till den plats som står på din order – gå till närmaste militärförband, hemvärnschef, räddningschef eller till polisen.

Om du inte är krigsplacerad eller har annan order – fortsätt med ditt vanliga arbete. Gör som myndigheterna säger.

Tjänsteplikt

Regeringen kan bestämma om tjänsteplikt för att landet ska fungera, när det är krig. Det betyder att du måste göra det arbete som myndigheterna säger. Arbetstiden kan bli längre. Du får kanske inte vara ledig, och du får inte byta arbete utan tillstånd.

Alla som bor i Sverige, kan få tjänsteplikt i krig. Det gäller både svenska och utländska medborgare.

I *sjukvården* har alla tjänsteplikt. Du kan få utbildning och övning redan i fred. Du kan bli *krigsplacerad* på samma sätt som värnpliktiga och civilförsvarspliktiga. De flesta i sjukvården är krigsplacerade på sina arbetsplatser.

Om du ska stanna kvar på ditt jobb – gör som myndigheterna och arbetsgivaren säger!

För alla:

Vi måste hjälpa varandra mer än vanligt, när det är krig. Fortsätt med ditt arbete, om du inte får annan information!

Sjukvård

Behöver du hjälp av läkare eller sjuksköterska – gå till din vårdcentral, läkarstation, distriktssköterskans eller barnmorskans mottagning. Gå inte till sjukhusets akutmottagning med småskador och sjukdomar.

I krig behöver sjukhusen mer plats för operationer och vård. Då får de använda skolor, vårdcentraler och andra hus som passar.

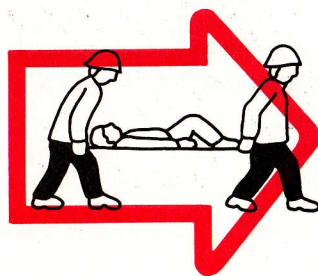
Det finns reserver av medicin och andra saker som behövs i sjukvården. De används om det blir krig eller svårt att köpa från utlandet.

Försvaret och räddningstjänsten ska ordna förbandsplatser. Där får skadade människor den första hjälpen.

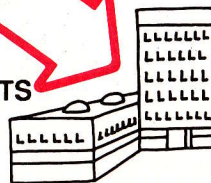
Många människor blir skadade i krig. Det behövs många som kan ge blod. Du kan bli blodgivare



SKADEOMRÅDE



UPPSAMLINGSPLATS



SJUKVÅRD

- sjukhus
- annat hus för vård (vårdannex)
- annat hus för operationer (operationsannex)

Ring efter ambulans på telefon
eller be någon att hämta den

90 000

Självskydd

Du måste hjälpa till om du själv eller någon nära dig blir skadad i krigstid.

Du kan gå på en kurs i självskydd redan nu. Det finns kurser i självskydd hos Röda Korset och Sveriges civilförsvarsförbund.

Det är bra att kunna självskydd också om det händer en trafikolycka.

Förmånsbevis

När det ser ut att bli krig skickar försäkringskassan ett förmånsbevis till alla, som får pension, barnbidrag eller annan regelbunden ersättning. Det gäller också inkallade som får dagpenning. Förmånsbeviset är ett intyg, som talar om vilken ersättning du har rätt till.

Ta med ditt förmånsbevis när du hämtar pengarna på posten eller banken!

Ransonerering

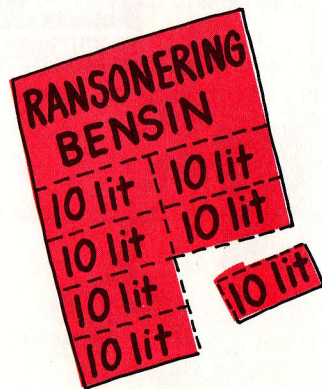
Det svenska jordbruket kan ge mat för alla i landet. Men i en kris får vi kanske inte så mycket som nu, och inte så många olika sorters mat. Det kan också bli svårt att köpa varor från andra länder.

Om det inte längre går att köpa olja från utlandet, blir det svårt att få bensin till privatbilar. Det finns reserver för beredskap och krig, men de går till totalförsvaret och de transporter som är absolut nödvändiga.

Vi får inte ha så varmt i bostäderna. Därför måste vi ha på oss varma kläder också när vi är inne. Elektriciteten kan bli ransonerad. Det blir kanske elavbrott ibland, och vi kommer inte att få använda el till allt som vi gör nu.

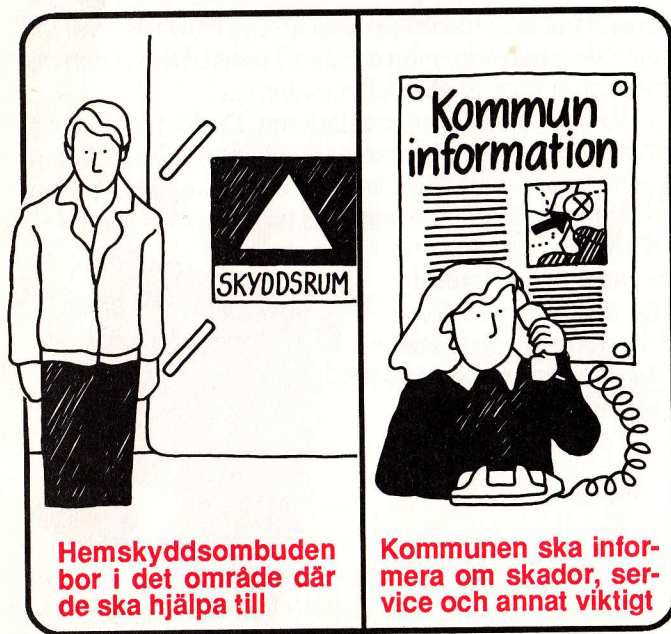
En allmän ransonerering av varor är förberedd.

Alla ska få ett *personkort* och ett *beredskapskort* med ransoneringskuponger på posten.



Information

Varje kommun kommer att ha en särskild informationscentral, när det är beredskap eller krig. På centralen får du svar på frågor om barnomsorg, vård för de gamla, ransonering, mat, vatten, skolor och annat.



**Hemskyddsombuden
bor i det område där
de ska hjälpa till**

**Kommunen ska infor-
mera om skador, ser-
vice och annat viktigt**

Hemskydd

I hela landet bygger man upp en organisation för hemskydd. I städerna ska det finnas hemskyddsombud i varje kvarter. De ska ge råd och information om skydd, utrymning (sid 10), mat och bostad, socialtjänst, miljö- och hälsoskydd, skolor och annat. De ska också tala om för myndigheterna om något behövs i området.

Hemskyddsombuden är folk som själva bor i området. De är frivilliga. Hemskyddsgruppcheferna har civilförsvarspikt och får göra övningar i fredstid.

Du kan anmäla dig som hemskyddsombud, om du lätt kan få bra kontakt med människor och om du inte har någon annan uppgift i totalförsvaret. Det finns särskilda kurser för hemskyddsombud. De ordnas av Sveriges civilförsvarsförbund.

Barnen

Kommunen ordnar daghem och annan barnomsorg i fred. Kommunen ska göra det också i krigstid.

Många föräldrar är med i totalförsvaret och kan inte ta hand om sina barn i krigstid. Barnen kan kanske vara hos släktingar och vänner. Om det inte går, hjälper kommunen till.



Försvaret kan behöva din bil eller annat viktigt

När det är beredskap och krig, kanske totalförsvaret måste använda sådant som du äger, om det behövs. Mäniskor som lämnat sina hem kanske måste få bo hos dig. Totalförsvaret kan behöva din bil, din båt, brukshundar och mat.

Det finns särskilda lagar som ger myndigheterna rätt till det. Du får ersättning (pengar) för det, och samtidigt hjälper du Sverige.



Ersättning för krigsskador

Mycket som du har, kan bli skadat i krigstid. Staten betalar ersättning, men kanske inte för allt. Det är viktigt att du skriver en lista på dina värdefulla saker. Ordna så att försäkringsbrev och andra värdepapper finns på säkert ställe. Då är det lättare att få rätt ersättning efter kriget.

Värdefulla saker flyttas

I krig kan myndigheterna bestämma, att mycket viktiga och värdefulla saker ska flyttas till säkrare platser. Då blir de kanske inte skadade och fienden kan inte ta dem. Det kallas för undanförsel. Det kan gälla förråd, maskiner, fordon, fartyg med mera.

Så leds Sverige i krig

Det står i grundlagarna hur Sverige ska regeras. De gäller både i fred och krig. En regering som bildats på annat sätt, är inte laglig.

I krig ska riksdagens arbete skötas av en grupp riksdagsmän, krigsdelegationen. Redan i fredstid bestämmer man, vilka som ska vara med där.

Om kriget kommer, måste kanske kungen, regeringen, riksdagen och centrala myndigheter flytta till skyddsrum utanför Stockholm. Det finns färdiga planer för detta.

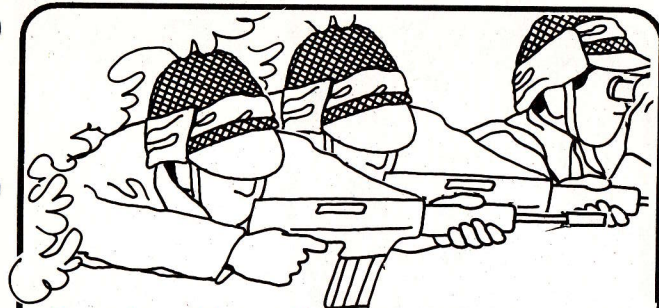
På samma sätt måste också länsstyrelser och andra viktiga myndigheter flyttas till säkrare platser.

Det står i lagarna, hur deras arbete ska ordnas i beredskap och krig, för att allt ska fungera lagligt.

Alla delar av Sverige ska försvaras.

Vi får inte lämna någon del utan hårt motstånd. Men ändå kan en angripare kanske ta delar av Sverige. Det betyder inte att kriget är slut där. Motståndet ska fortsätta. Angriparen får aldrig känna sig säker. *Vi ska fortsätta att slåss, tills vårt land är fritt igen.*

**Motståndet fortsätter om fienden
tar en del av Sverige**



Svenska soldater slåss bakom fiendens linjer



**En motståndsrörelse
kan göra sabotage**



**Man kan också hindra
fienden utan vapen
(civilmotstånd)**

Svenska soldater som finns kvar i ockuperat område, ska föra gerillakrig. De ska anfalla fiendens transporter och göra det svårt för honom.

Civila i ett ockuperat område kan bilda en motståndsrörelse. Med vapen kan de hjälpa till att befria området. De kan göra sabotage mot tåg och andra transporter och förstöra fiendens förråd.

Andra civila kan göra civilmotstånd, alltså motstånd utan vapen. Man kan vägra att hjälpa fienden, strejka, gömma det som fienden behöver och göra mycket annat som stör och försenar honom.

Det finns regler om vad man får och inte får göra. Läs kapitlet om Krigets lagar sid 29!

Militärt försvar

Regeringen leder landet. Chefen för det militära försvaret är överbefälhavaren (ÖB).

Under honom finns militärbefälhavare, som leder försvaret i var sin del av Sverige – sitt militärområde (milo).

Det militära försvaret kan inkalla (mobilisera) 850 000 man. 110 000 av dem är frivilliga hemvärnsmän.

Om kriget börjar så snabbt att man inte hunnit mobilisera, så möts fienden av de soldater som är i tjänst. Under tiden mobiliseras resten. Mobiliseringen får skydd av hemvärnet.

Civilt försvar

Det civila försvaret sköter ledning och samordning, försörjning (t ex att det finns mat och el), räddningstjänst och befolkningsskydd, psykologiskt försvar och annat som gör att samhället fungerar. Hela vårt vanliga samhälle måste anpassas så att det ska fungera i krig.

Under regeringen leds det civila försvaret av civilbefälhavare, som leder var sitt civilområde (civo). Det är lika stort som ett militärområde. Länsstyrelserna och kommunstyrelserna leder det civila försvaret i län och kommuner.

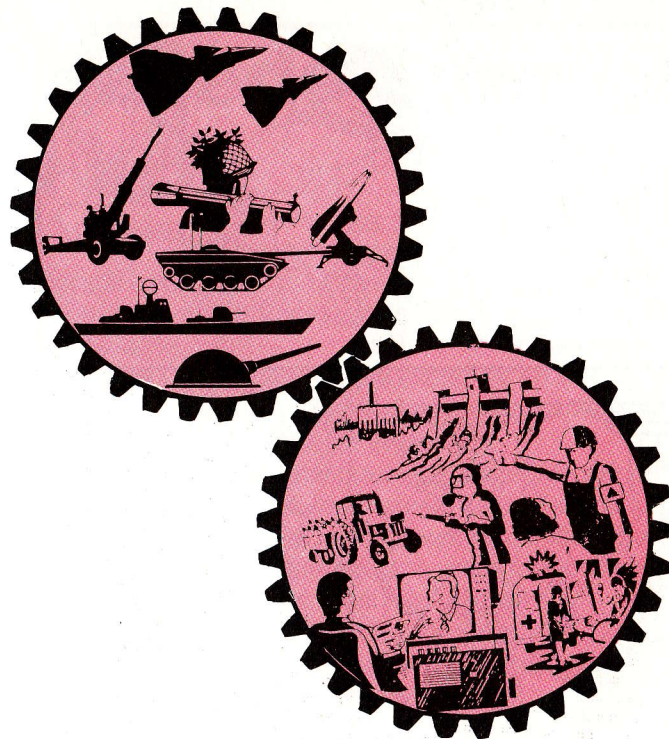
Samma myndigheter som sköter el, sjukvård och annat i fredstid, gör det också i krig.

I krig kan vi inte köpa så mycket mat, olja och råvaror från andra länder. Några av våra företag är särskilt viktiga för försörjningen. De kallas K-företag (krisviktiga). De måste planera hur de ska klara sig i krig.

Jordbruket måste använda mindre energi. En del varor lagras, så att vi kan klara oss en tid.

Kommunerna svarar för räddningstjänsten (brandkår och ambulans) även i krig. Då hjälper nästan 300.000 inkallade och frivilliga till att skydda och rädda liv (räddningspersonal, verkskydd, hemskydd).

Vårt *psykologiska försvar* ska se till att radio och TV fungerar och att det kommer ut tidningar.



Civilt + militärt försvar = totalförsvar

Krigets lagar

Det finns lagar också för krig. Många länder har tillsammans kommit överens om dessa lagar, som också kallas *folkrätten i krig*. Sverige har skrivit under alla de viktigaste folkrättsreglerna.

Bland annat får inte civila mål (människor, skolor, sjukhus) anfallas. Men anfall mot militära mål kan skada civila i närheten. Därför säger lagarna att man inte får anfalla militära mål, om det samtidigt kan bli stora civila skador.

Det är *förbjudet* att använda vapen och stridsmetoder som ger onödigt stora skador och onödigt lidande, eller som skadar naturen mycket och under lång tid.

Det finns också lagar som ska skydda enskilda människor mot omänsklig behandling. *Lagarna gäller alltid och säger att*

- alla civila ska behandlas mänskligt
- ingen ska behandlas sämre på grund av ras, hudfärg, religion, kön, släkt eller pengar

Det är förbjudet att

- använda våld mot civila
- ta civila som gisslan
- skada en människas värdighet och förödmjuka någon
- straffa någon utan dom av laglig domstol.

Andra viktiga lagar säger att

- civilpersoner inte får användas som skydd mot anfall på militära mål
- civila får inte bestraffas kollektivt (i grupp) eller ensamma för något som de inte har gjort
- plundring är förbjuden (man får inte stjäla från skadade eller från övergivna bostäder eller affärer)
- folket i ett ockuperat område får inte flyttas till ett annat land om de inte vill det själva
- angriparens egna civila får inte flytta till det ockuperade området
- den som ockuperar ett område, får inte förstöra egendom där.

Några människor har extra skydd i lagarna:

- personer som hjälper andra (präster, personal i sjukvård och räddningstjänst)
- sjuka, sårade och handikappade
- gamla människor, kvinnor (särskilt mammor) och barn.

Motståndsrörelse

Om du är med i en motståndsrörelse, så får du skydd av folkrätten (krigets lagar), om medlemmarna i rörelsen

- har en ledare som har ansvar (ansvarigt befäl)
- bär sina vapen öppet direkt före och under ett anfall
- själva följer folkrätten

Om ni följt reglerna och angriparen tar dig till fånga, har du rätt att bli behandlad som krigsfånge, precis som en soldat i uniform.

Medlemmar i motståndsrörelse är skyddade om de



Ockupation

Det finns inga särskilda folkrättslagar om civilmotstånd, alltså motstånd utan vapen. Du ska inte använda våld eller göra något livsfarligt.

Krigets lagar säger att angriparen inte kan tvinga dig att arbeta med något militärt. Säg inget om svenskt totalförsvaret eller svensk motståndsrörelse. Den som gör det, kan bli straffad efter kriget. Gör inget som kan skada svenska myndigheter eller medborgare.

I ett ockuperat område kan angriparen ha en egen styrelse. Men det betyder inte att det är angriparens område. Han har bara tagit makten under en tid. Området är fortfarande svenskt.

Svensk lag fortsätter att gälla i området. Folkrätten säger att angriparen får sköta ordningen i området och skydda sig själv. Men han måste ordna så att folket får mat och sjukvård.

Fortsätt att ha kontakt med andra som bor i området och med svenska myndigheter. Försök arbeta som vanligt – om det inte hjälper angriparen. Gör som de svenska myndigheterna bestämmer. Men tänk på att det kan finnas personer i området, som samarbetar med angriparen. Var försiktig!

Ingen myndighet får besluta, att landets medborgare ska hjälpa angriparen mer än folkrätten säger. Så står det i den svenska regeringsformen som är en grundlag.

Fienden vill lura oss

I krig kommer fienden inte bara att använda vapen mot oss. Han försöker också lura oss. I flygblad och i radio kommer vi att uppmanas att ge upp. Fienden försöker göra oss osäkra och förvirrade.

Svenska tidningar, radio och TV ska ge snabba, sanna nyheter. Då kan vi genomsåda fiendens propaganda.

- Läs de tidningar och tidskrifter som du brukar läsa och lita på
- Tänk på att det kan komma förfälskade exemplar av svenska tidningar
- Flygblad kan ge dig fel information
- Lyssna på Sveriges Radio, på de frekvenser (stationer) som du brukar höra. Kontrollera genom att också lyssna på andra svenska stationer.
- Folk pratar så mycket. Alla talar inte sanning. Lyssna kritiskt. Berätta inte för andra allt som du hör.

Redan i fredstid försöker spioner undersöka vårt totalförsvar. Om någon berättar för dem om försvaret, kan det skada Sverige och alla som bor här mycket svårt.

- Berätta aldrig något som är hemligt eller som du tror är hemligt
- Prata inte om försvar, kraftverk och industrier med främmande människor
- Om du tror att någon är spion eller vill göra sabotage - berätta det genast för polisen.

Om det kommer ett meddelande, som säger att vi ska sluta slåss och stoppa mobiliseringen –



SÅ ÄR DET FALSKT! TRO DET INTE!

Viktigt meddelande

7

14

7

14

7

14

GÅ IN. LYSSNA PÅ RADIO. STÄNG FÖNSTREN

Larmsignal 7 sekunder + paus 14 sekunder. Larmet slutar efter 2 minuter.

Beredskapslarm

30

15

30

NU KAN DET BLI KRIG. ALLMÄN MOBILISERING

Larmsignal 30 sekunder + paus 15 sekunder. Larmet slutar efter 5 minuter.

Flyglarm



DET KAN KOMMA FLYGANFALL. SKYND A TILL SKYDDSRUM

Korta larmsignaler i en minut.

Faran över



DET ÄR INTE FARLIGT LÄNGRE

Lång signal. Slutar efter 30–40 sekunder.